

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาย่อมมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นนักการอุดมศึกษาจึงได้พยายามที่จะศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษา เพื่อจะหาแนวทางจัดประสบการณ์ หรือเสนอแนวการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีลักษณะเป็นที่ต้องการของสังคม สำหรับการศึกษการพัฒนา นักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาครั้งนี้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะเอื้อต่อผู้บริหาร อาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยาลัยพลศึกษาที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานในสถาบัน เพื่อให้การพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ ตอนที่หนึ่ง ลักษณะของนักศึกษา ตอนที่สอง การพัฒนานักศึกษา ตอนที่สาม วิทยาลัยพลศึกษากับการพัฒนานักศึกษา ตอนที่สี่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ลักษณะของนักศึกษา

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยรุ่นซึ่งเป็นระยะหัว เลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต เป็นผู้ใหญ่ วัยลวกา เทพหัสติน ๗ อชุตยา (2527: 25-26) กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง อยากรู้อยากเห็น เต็มใจที่จะทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชอบความยุติธรรมซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524: 39) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีช่วงอายุ 18-22 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ครอบคลุมวัยรุ่นตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น วัยนี้ เป็นวัยที่กำลังปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทั้งความเชื่อ ทศนคติและค่านิยม ต่าง ๆ เป็นวัยเริ่มต้นด้วยความสับสนยุ่งยากและลังเลเป็นไปตามที่ พรชูลี อาชวอำจ (2525: 247-248) ซึ่งกล่าวว่า นิสิตนักศึกษาจะแสดงลักษณะยึดมั่นถือมั่น เป็นผู้รอบรู้แต่เพียงผู้เดียว มักจะแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองและนิสิตนักศึกษามีปัจจุบันมีวิฤภาวะทั้งทางกาย ทางสติปัญญา มีความรู้

รอบตัวและมีความมั่นใจในตนเองสูงกว่านิสิตนักศึกษาเมื่อ 20 ปีก่อน นอกจากนี้แล้วนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันยังอาจมีความวิตกกังวลสูงกว่าอีกด้วยและ อิศารัตน์ บุญนุช (ในวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา บรรณาธิการ 2529: 34-35) กล่าวว่า คนในวัยรุ่นตอนปลาย เป็นคนที่กำลังอยากจะค้นพบ อยากจะค้นหาหรืออยากจะรู้ว่าตัวเองต้องการอะไร สนใจอะไร บางทีสิ่งที่สนใจมาตั้งแต่เดิมจะมาเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา

ในปัจจุบันนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปมาก เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทั้งสถาบันของ เอกชนและของรัฐบาล ดังนั้นนิสิตนักศึกษาจึงประกอบด้วยบุคคลทุกระดับที่เข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันที่อยู่ในส่วนภูมิภาค จากการประชุมวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ บรรณาธิการ 2524: 8-9) ในหัวข้อ ลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ได้แบ่งลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1.1 นิสิตศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและฐานะดี

1.2 นิสิตศึกษาครูส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

1.3 นิสิตศึกษาเกษตรส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

2. แบ่งตามพื้นฐานทางจิตวิทยา

2.1 การพัฒนาด้านร่างกายของนักศึกษาในระดับนี้จะมีความพร้อมช่วยเหลือตนเองได้

2.2 ด้านจิตใจ มีนิสัยขี้อายหรือขี้เขิน แต่การเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยให้การแสดงออกมามากนัก นักศึกษาในระดับนี้จะชอบการมีส่วนร่วม มีแรงจูงใจสูงและมีอุดมคติสูง

2.3 ด้านสติปัญญา มีสติปัญญาฉลาดและฉลาดปานกลาง ส่วนนักศึกษาครูมีสติปัญญาระดับกลางเป็นส่วนใหญ่

2.4 พัฒนาทางด้านสังคม จะชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน

2.5 พัฒนาศักยภาพ เป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิภาคและนักศึกษาระดับนี้มักไม่ค่อยมีความคิดริเริ่ม

2.6 การปรับตัว เป็นไปตามค่านิยมและมักมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

สำหรับลักษณะการเรียนของนักเรียนนั้นมีลักษณะเฉื่อยชา รอรับอย่างเดียว ส่วนใหญ่เรียนเพื่อเกรด ต้องการจบเร็ว ๆ การเรียนเป็นงานประกอบ เพราะชอบทำกิจกรรม ท่องเรียน อมริชกุล (2525: 39-40) แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ พวกที่เรียนอย่างเดียว จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการศึกษาเล่าเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแต่ประการใด มักอยู่ในห้องสมุดตลอดเวลา อุทิศตนให้แก่คำราและการสอนของครูอาจารย์ พวกที่สองคือ พวกที่ไม่สนใจกับการศึกษาเล่าเรียนนัก แต่จะใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรมนิสิตพวกนี้จะเข้าไป เป็นผู้นำต่าง ๆ ในองค์การและชมรมของนิสิต โดยมากจะคิดว่าการศึกษาเล่าเรียนที่แท้จริงนั้นมิใช่อยู่ในคำราและการสอนของอาจารย์แต่จะเกิดจากการที่นิสิตมีประสบการณ์ด้วยตนเอง พวกสุดท้ายได้แก่ พวกที่ดำเนินสายกลางคือ ทั้งศึกษาเล่าเรียนจากคำรา จากคำสอนของครูอาจารย์และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิต นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างก็มีพื้นฐานทางสังคม และ เศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา เดียวกันก็ยังไม่ทำให้นักศึกษามีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปจึงทำให้เกิดประเภทหรือกลุ่มของนิสิตนักศึกษาดังที่ คอฟแมน (Kauffman, อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2530: 113-114) ได้กล่าวว่ามี 4 ลักษณะคือ

1. กลุ่มชอบสมาคม (Collegiate) เป็นนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวมีเงินหรือชนชั้นกลาง (Middle Class) ซึ่งสนใจชีวิตในสังคม การกีฬา การบำเพ็ญประโยชน์ สำหรับนักศึกษาในอเมริกา กลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่มักจะอยู่ตามบ้านของสังคมที่มีอักษรกรีกด้วยย่อ เป็น เครื่องหมาย เช่น กลุ่มซิมูธซัน (Sorority) และฟราเทิร์น (Fraternity) พวกนี้บางครั้งอาจจะต่อต้านอาจารย์ที่เน้นความต้องการที่จะพัฒนาสติปัญญา ส่วนนักศึกษาในไทยจะพบว่า เป็นกลุ่มที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลางหรือสูง เป็นครอบครัวที่มาจากสังคมดี เศรษฐกิจดี เป็นพวกที่เรียนทางรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ลักษณะทั่วไปจะเป็นคนที่มีน้ำใจ ช่วยเหลือสังคมได้ดี

2. กลุ่มชอบอาชีพ (Vocational) กลุ่มนี้มักสนใจการฝึกฝนอาชีพโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานของชนชั้นกรรมาชีพ (Working Class) นักศึกษากลุ่มนี้จะมีทัศนคติว่า อุดมศึกษาคือ สถาบันที่ให้โอกาสแก่เขาในการสร้างเสถียรภาพทาง เศรษฐกิจและยกสถานะทางสังคมให้ตน ฉะนั้นกลุ่มนักศึกษานี้มักจะเลือกสาขาวิชาทางวิศวกรรม ธุรกิจ บัญชี ครุศาสตร์และ เทคโนโลยี สำหรับนักศึกษาในประเทศไทยกลุ่มนี้สนใจวิชาเรียนต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานที่จะประกอบต่อไปในอนาคต พวกนี้มักจะมาจากรอบครัวที่มีพ่อแม่มีอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจ การ

ค้าขาย ลูกจ้างบริษัทซึ่งมีฐานะทางครอบครัวปานกลาง

3. กลุ่มชอบวิชาการ (Academic) กลุ่มนี้นักศึกษากลุ่มนี้มักจะมุ่งด้านสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชั้นกลางและมีพ่อแม่ที่มีการศึกษาดี มักจะสนใจการศึกษาและเลือกสถาบันที่ดี ๆ มีชื่อเสียง เข้าได้ยากเพื่อจะแข่งขันทางประสิทธิภาพในการเรียน พวกนี้จะพยายามเรียนเพื่อจะได้ได้ปริญญาสูง ๆ ในสาขาที่ตนสนใจ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนในสังคม มีเพื่อนน้อย บางครั้งอาจจะมีนิสัยที่เห็นแก่ตัวมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าที่จะช่วยเหลือสังคมและคนอื่น ๆ ในสังคม

4. กลุ่มนอกกรอบแบบ (Non Conformist) กลุ่มนี้นักศึกษากลุ่มนี้จะไม่ยอมรับค่านิยมใด ๆ ของนักศึกษาทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว เพราะพวกนี้จะสนใจ เรื่องความคิดและอุดมคติอย่างลึกซึ้งและมักจะมึลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันและระบบต่าง ๆ กลุ่มนี้รวมทั้งกลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมนิยม (Activist) มุขผาชน (Hippy) และพวกที่ชอบการแตกแยกซึ่งบางครั้งก็จะเป็นพวกที่อยู่กันเฉย ๆ แต่เมื่อไม่พอใจจะเบียดต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยก็มักจะรวมตัวต่อต้านได้อย่างรวดเร็ว พวกนี้มักจะเป็นผู้นำของสังคมนิสิตนักศึกษาและมักจะมีวิธีการที่มักจะทำให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ทำตามตนเองได้ เพราะกลุ่มนี้มักจะคิดอะไรได้ฉับไว เฉียบคมและมีทักษะการใช้ภาษาดี เมื่อพิจารณาต่างประเด็นออกไปพบว่า นิวคอมบ์ และคณะ (Newcomb, and Others อ้างถึงใน Walsh, 1973: 50-51) ได้จำแนกชนิดและวัฒนธรรมย่อย ๆ ของนักศึกษาเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Individualists) นิสิตกลุ่มนี้มองตนเองว่าตนมีสติปัญญา มีทุกสิ่งทุกอย่างเหนือคนอื่น โดยทั่วไปแล้วยึดถือความคิดของตนเอง มีความคิดเป็นเสรีนิยม มีศิลปะ คิดว่าตนเองมีความแตกต่างจากคนอื่น ไม่สนใจใคร มีเหตุผลเป็นของตนเอง ซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ทำอะไรตามความพอใจของตน มีความสามารถสูง มองคนอื่นว่าโง่กว่าตน มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง

2. กลุ่มไม่มีระบบระเบียบ (The Wild Ones) มีความเป็นตัวของตัวเองสูงแต่ไม่ค่อยฉลาด มีความเป็นอิสระต่อต้านอนุรักษนิยม ไม่ชอบทำงานหนัก ทำอะไรตามความพอใจ ไม่สนใจวิชาการ ไม่มีระเบียบ สนใจแต่ความสนุกสนานชอบงานรื่นเริง ทำคนเด่นอยู่เสมอ เป็นคนหลงตนเอง

3. กลุ่มนักวิชาการ (Scholars) กลุ่มนี้เป็นผู้มีความเป็นเอกลักษณ์คือ ไม่กล้าทำอะไรเป็นของตนเอง มีสติปัญญาสูง ฉลาด สนใจกับการเรียนรู้และการศึกษาเพิ่มเติม เป็นคนมีเหตุผล รู้จักการวิเคราะห์แต่เป็นคนที่สังคมแคบ เพื่อนฝูงน้อย

4. กลุ่มสังคม (The Social Group) มีความเป็นตัวของตัวเองต่ำ สติปัญญาค่ำ สนใจแต่เฉพาะเรื่องของสังคม สนใจเรื่องสนุกสนาน ไม่สนใจงานวิชาการ ชอบมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ เนื่องจาก เป็นคนที่ชอบสังคมในที่สุดก็จะกลายเป็นคนที่รู้จักกันทั่วไปซึ่งมีผลทำให้ เป็นอุปสรรคต่อความเจริญทางด้านสติปัญญา

5. กลุ่มที่ชอบทำตนเป็นผู้นำ (Leaders) เป็นกลุ่มที่สนใจเรื่องการบริหารของสถาบันที่ตนเองอยู่ สนใจการบริหารองค์การนิสิต (Student Activities) มักจะเข้าไปมีตำแหน่งในองค์กรหรือกลุ่มนิสิต ลักษณะที่เห็นได้ชัดคือ เป็นผู้รอบรู้และจัดการในกิจการทั้งปวง

6. กลุ่มฝึกไฟในการเมือง (Political Activist) เป็นกลุ่มที่มีวิญญานนักปฏิรูป (Civic-minded Reformist) ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับมหาวิทยาลัยหรือการเมืองระดับประเทศ สนใจงานสาธารณประโยชน์ ติดต่อประชาชน (Public Affairs) ปกป้องสิทธิมนุษยชน

สำหรับนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยได้มีการกล่าวถึงและจำแนกนิสิตนักศึกษา โดยใช้ลักษณะการเรียนและความมุ่งหมายในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นเกณฑ์ ประกอบในการพิจารณา ซึ่ง สรรเสริญ อุทัยเฉลิม (2514: 183-184) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทมาเรียนเพื่อหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม สังคม ภายนอก เป็นหนอนหนังสือ

2. ประเภทมาเรียนเพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตนเองและสังคม พวกนี้จะต่างกับพวกแรก เขาจะศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม ใช้เวลาว่างออกไปทำเพื่อประโยชน์ ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น

3. ประเภทแสวงหาแนวคิดใหม่ พวกนี้ได้ชื่อว่าพวกหัวก้าวหน้า ไม่ยอมหยุดนิ่ง พยายามหาความรู้ใหม่ชอบแสดงออก พวกนี้ได้ชื่อว่า "ปัญญาชน" ถ้าอาจารย์ให้ความสนใจเอาใจใส่แนะแนวทางให้ข้อคิดที่ถูกต้อง ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของคนพวกนี้จะทำให้กลุ่มนี้สามารถขึ้นนำกลุ่มอื่น ๆ ได้ เพราะถือเป็นพวกก้าวหน้าหรือกลุ่มปฏิภริยา พลังนิสิตนักศึกษาเป็นพลังที่สำคัญที่สุด มีอุดมคติสูง มีความบริสุทธิ์ใจ แต่อ่อนประจบสอประมาท นุรักษ์ชัย จงกลณี (2525: 21-22) ได้กล่าวถึงพลังนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาว่า มีความหลากหลายโดยจำแนกออกได้เป็น 7 ลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องการชีวิต เสรี อยากรู้ชีวิตอย่างมีความสุขแบบอิสระในทุก ๆ ด้าน ใช้ความรู้สึกส่วนตัว เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ความผิดถูก ต้องการแสดงออกให้สังคมยอมรับว่าเขาเป็นผู้รู้และมีประสบการณ์ในทุก ๆ สิ่งที่ยิ่งใหญ่รับผิดชอบอยู่
2. ต่อต้านผู้ยิ่งใหญ่ มีความสำนึกว่าคนในสังคมย่อมมีสิทธิและความเสมอภาคเท่าเทียมกันและจะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้น ทุกคนควรจะต้อง เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมืองและการปกครอง
3. พวกคลั่งสิทธิความเสมอภาค ต่อต้านการรวมอำนาจและภาวะผูกขาด อำนาจของฝ่ายบริหารโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล
4. พวกต่อต้านคัมภีร์ เชื่อมั่นถึมั่นอยู่กับความคิดคำนึงของตนเองและ เห็นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ
5. ศูนย์พัฒนาประชาชน มีความมุ่งหวังอย่างแรงกล้าที่จะให้มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันเพื่อปรับปรุงสังคมโดยการ เข้าไปมีส่วนร่วม มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนในขณะเดียวกัน ก็ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนในสังคมด้วย
6. ความบริสุทธิ์ทางศีลธรรม มีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตนต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางศีลธรรมเพื่อจะได้มีส่วน เข้าไปแก้ไขสภาพปัญหา เลวร้ายของสังคม
7. ต่อต้านสถาบัน หากจัดตั้งสถาบันขัดต่ออุดมการณ์และแนวสัจจะของสังคม และไม่สามารถใช้หลักเหตุผลเข้าไปอธิบายให้เป็นที่เข้าใจได้ก็จะเกิดความรู้สึกต่อต้าน ทั้งในและนอกรูปแบบ นอกจากนี้ ประกอบ คุปรีคิน และ ธิตารัตน์ บุญนุช (ใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา บรรณาธิการ 2529: 40) ได้แบ่งลักษณะนิสิตนักศึกษาไทยดังต่อไปนี้

1. สนใจใ้รู้ (Intellectual)
2. เล็งลูวิชาการ (Academic)
3. การงานเป็นหลัก (Vocational)
4. ผลักดันสังคม (Social Political Activists)
5. สร้างสมคุณธรรม ศาสนา (Religious Moralists)
6. ใ้หาความสนุก (Fun-Seekers, Collegious)
7. ยุกพันประสานสังคม (Constructivists)

8. สร้างสมตนเอง (Individualists)
9. นักเลงหัวไม้ (Anti Social Youths)
10. พวกไม่เอาไหนเลย (Apathetic Youth, Political)
11. พวกเพิกเฉยมีนชา (Alienated Youth)

นอกเหนือจากภาพรวมหรือลักษณะของนิสิตนักศึกษาแล้ว นิสิตนักศึกษายังมีลักษณะอีกหลายประการ เช่น มีความกระตือรือร้นสนใจต่อสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ทุนไม่ได้ต่อสภาพความขัดแย้งและข้อบกพร่องในสังคมซึ่งทำให้นิสิตนักศึกษาอยากต่อสู้เพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าลักษณะของนิสิตศึกษานั้น เป็นวัยที่อยู่ในวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้นทำให้นิสิตนักศึกษามีลักษณะที่พิเศษและแตกต่างจากวัยอื่น ๆ และนิสิตนักศึกษาแต่ละคนย่อมมีลักษณะประจำตัวที่แตกต่างกัน เมื่อเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาย่อมจะพบกับสิ่งแปลกใหม่ที่มีทั้งความพอใจและเกิดความประทับใจทั้งทางบวกและทางลบได้ การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะนักศึกษานี้ย่อมทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษารู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ของนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดสภาวะแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาต่อไป

การพัฒนานักศึกษา

คุณภาพของประชากรของชาติ ความพร้อมตลอดจนความสามารถของกำลังคนในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ย่อมเป็นกำลังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาสังคม เพราะหน่วยของสังคมที่พึงได้รับการพัฒนามากที่สุดคือบุคคลที่เป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ กระบวนการที่การศึกษาใช้ในการให้การศึกษาลงและอบรมจึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อ เตรียมผู้เยาว์ให้ เป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคม มีทัศนคติ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง สามารถยังชีพอยู่ในสังคมได้อย่างสุขสบายตลอดจน เป็นพลังอำนาจของประเทศชาติ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งเพื่อผลิตบัณฑิต เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่สังคมและประเทศ ฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการพัฒนานิสิต นักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบัน เพื่อให้ เป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูงสุดซึ่ง ฮีท (Heath 1968) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาถึงวุฒิภาวะตามขั้นพัฒนาการต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถที่แสดงออกซึ่งประสบการณ์ในรูปแบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ
2. ความสามารถที่จะสมาคมและเป็นศูนย์กลางของคนอื่น ๆ ได้

3. ความสามารถที่จะบูรณาการการประสมการณ์ เปิดเผย ยืดหยุ่น และการเปลี่ยนแปลง

4. ความสามารถที่จะควบคุมและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมได้

5. มีความมั่นคง สามารถยอมรับและปรับตัวได้มากขึ้น

ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งทางด้านสติปัญญา ความคิด การระมัดระวัง อารมณ์ ความประพฤติ สังคม การเมืองและการยกระดับจิตใจ เยี่ยงปัญญาชนซึ่ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 118-125) ได้กล่าวว่า มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลตามแนวต่อไปนี้

1. การพัฒนาเอกัตบุคคล มหาวิทยาลัยมีหน้าที่พัฒนาคนให้ เป็นคนที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง พอใจและภูมิใจในความเป็นมนุษย์ของตนโดยมุ่งพัฒนา 4 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านทัศนคติ ด้านจริยธรรมและด้านบุคลิกภาพ

2. การพัฒนามนุษย์เพื่อครอบครัว มหาวิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมคนให้ เป็นมนุษย์ที่มีความพร้อมทางด้านครอบครัว สามารถหาคู่ครองที่เหมาะสมได้ เป็นพ่อที่ดีและเป็นแม่ที่ดี มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงสิ่งที่กล่าวมา แต่ก็มี การเปิดวิชา เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือพัฒนาการครอบครัวไว้ให้เป็นวิชาเลือกซึ่งก็มีผู้เลือก เรียนจำนวนไม่น้อย ฉะนั้นมหาวิทยาลัยควรจะได้พัฒนาการเตรียมตัวของบัณฑิตไปสู่การมีชีวิตที่ดีในครอบครัวโดยจะมีการจัดหลักสูตรให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้เรียนรู้หรือรับรู้ไว้เพื่อการเตรียมการในอนาคตย่อมจะช่วยให้สถาบันครอบครัวไทยดีขึ้น

3. การพัฒนามนุษย์เพื่อวิชาชีพ คนเราจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอย่างน้อยจะต้องมีปัจจัยพื้นฐาน เช่น ต้องมีอาหาร เครื่องแต่งกาย บ้าน ที่รักษาโรคภัยไข้เจ็บ และมีเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่ชีวิตตามอัศภาพ มหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมที่จะไปประกอบอาชีพตามที่สนใจหรือถนัด เพื่อจะได้มีรายได้จากงานและสามารถมีชีวิตที่สมบูรณ์ตามสมควรได้

4. การพัฒนามนุษย์เพื่อสังคม เป็นการพัฒนามนุษย์เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกำลังคนที่พัฒนาสังคมได้ มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสิ่งแวดล้อม กิจกรรม หลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ให้ผู้เรียนตระหนักใน

ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันกับกลุ่ม ให้ผู้เรียนตระหนักในบทบาทของการรู้จักคุณค่า เกิดความภูมิใจและรู้จักวางแผนอนุรักษ์สิ่งที่บรรพบุรุษสร้างสรรค์เอาไว้ เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความคิดที่จะพัฒนาสังคม ทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อสังคม และดำรงสิ่งที่สังคมสร้างไว้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ควรพัฒนาไปถึงการมีมารยาทในสังคม การแสดงออกตลอดจนการประพฤติปฏิบัติตนในสังคมอย่างถูกต้อง พัฒนาความมีสิทธิเสรีภาพในขอบเขต พัฒนาผู้เรียนให้ทำตนให้มีประโยชน์ต่อสังคมและสามารถพบปะสมาคมกับคนอื่นและเพื่อพัฒนาให้กลายเป็นผู้ประสานที่ดีได้

การพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องร่วมมือกัน มิลเลอร์ และพริ้นซ์ (Miller & Prince อ้างถึงใน พรชูลี อาชวอำรุง 2525: 264-265) กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาควรยึดหลักต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคคล เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสะสมของการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม
2. การพัฒนามักจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในสภาพที่บุคคลทำงานร่วมกัน เพื่อสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตมากกว่า เพื่อตอบสนองภายหลังจากสิ่งนั้นได้ เกิดขึ้นแล้ว
3. ควรสอนนิสิตนักศึกษาถึงความสามารถและทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เขาเกิดความงอกงามในด้านต่าง ๆ
4. ควรให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสแก้ปัญหา เพื่อให้มีความก้าวหน้าในการพัฒนา
5. การพัฒนาจะเป็นไปได้มากขึ้นถ้านิสิตนักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างพัฒนานั้น
6. ควรให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างอิสระ
7. นิสิตนักศึกษาต้องเป็นผู้ริเริ่มด้วยตนเองที่จะก้าวไปตามขีดความสามารถของตนเองและจะต้องประสบผลสำเร็จในแต่ละขั้นตอนก่อนที่จะผ่านพ้นไปตลอดกระบวนการพัฒนา
8. นิสิตนักศึกษาควรมีโอกาสค้นหาความต้องการของคนที่เกิดการพัฒนาและตัดสินใจว่า การเรียนรู้ทุกอย่างที่เขาต้องการและทำอย่างไรจึงจะบรรลุความต้องการ
9. นิสิตนักศึกษาควรมีโอกาสได้สังเกตและมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้มีพฤติกรรมที่สังคมยกย่อง มีคุณธรรมและกระบวนการที่เป็นแบบอย่างที่ดี

10. ควรให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าถึงแหล่งกำลังคน กำลังทรัพย์และข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนา
11. ควรให้นิสิตนักศึกษาได้ทราบผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
12. การเสริมให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติและลองใช้ความคิดตลอดจนวิธีการใหม่ ๆ จะช่วยให้เกิดการพัฒนา
13. การเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ซับซ้อนและการนำความรู้ไปใช้ในเวลาที่สมควรในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน

การผลิตบัณฑิต ในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่แท้จริงนั้น สุมณ อมรวิวัฒน์ (ใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, บรรณาธิการ 2529: 83-86) ได้สรุปว่า นิสิตนักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ
2. ได้รับการฝึกหัดอบรม เพื่อ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณสมบัติทั้งภายนอกและภายใน คุณสมบัติภายนอกได้แก่ การมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีบุคลิกภาพที่กลมกลืน ผสมผสานกับคนส่วนใหญ่ และสามารถที่จะโคด เค้นออกมา เป็นผู้นำของกลุ่มชนได้มีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างราบรื่นและสงบสุขโดยจะต้องมีคุณธรรมนำคุณวุฒิ คุณสมบัติภายใน ได้แก่ การมีสุนทรียภาพ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม การมีจิตใจที่เป็นอิสระไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์สังขาร
3. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ได้แก่ การอ่านวยประโยชน์แก่ผู้อื่น หรือการเสียสละการเป็นผู้นำที่มีระเบียบวินัย
4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

นิสิตนักศึกษาจะได้รับการส่งเสริมให้ เป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวมานั้นขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 4 ประการคือ

1. ผู้สอนต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์
 2. จัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์และสิ่งเร้าที่ดี
 3. เรียนรู้ด้วยตนเอง
 4. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิด ความสามารถ การเลือกและตัดสินใจ
- อย่างเต็มที่

การพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้นั้นจะต้อง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในหลาย ๆ ด้านดังที่ ประกอบ คูปรัดน์ (2529: 185-186) ได้สรุป ความคิดเห็นของ แพทริเซีย ครอส ที่กล่าวถึงแนวโน้มที่คนเราจะมีความสามารถในด้านที่สำคัญ อยู่ 3 ด้านคือ

1. เก่งคิด (Ideas) นักศึกษาบางคนนั้น ด้วยสภาพสติปัญญาและพื้นฐานทางการศึกษา และการฝึกอบรมที่ผ่านมาของเขา ทำให้เขามีความสามารถในเรื่องการใช้ความคิด เนื้อหาวิชา หรือทฤษฎีได้มากกว่าคนอื่น ๆ

2. เก่งคน (People) บางคนมีความโน้มเอียงที่จะมีทักษะในการทำงานกับคนได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักการสื่อความหมาย การติดต่อหรือการจัดการที่ต้องเกี่ยวข้องกับคน

3. เก่งงาน (Things) บางคนไม่ถนัดทฤษฎี คิดไม่ค่อยได้ลึกซึ้งนัก หรือไม่ถนัดที่จะทำงานกับคน แต่ถ้าได้ทำงานอะไรสักอย่างที่ต้องลงมือปฏิบัติแล้ว เขาสามารถจะทำได้ดี กล่าวคือ เป็นนักปฏิบัติในตัวเอง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้ที่มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีความสำนึกกับภารกิจที่สำคัญนี้ได้ให้ความสนใจต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กันมากขึ้น เพราะมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้น ย่อมจะเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ดังนั้นนักการศึกษาหลายคนจึงได้พยายามศึกษาและเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณค่าไปสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศชาติต่อไป สำหรับแนวทางการศึกษาตามทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาทั้ง 7 ด้าน ของ ชิคเกอร์ริง เป็นทฤษฎีที่ครอบคลุมการพัฒนานักศึกษาทุก ๆ ด้าน เป็นการพัฒนา นักศึกษาที่มุ่งเน้นให้บรรลุ เป้าประสงค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาศึกษาการพัฒนา นักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาสมรรถภาพ (Achieving Competence) ความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่ค่อยสะสมติดต่อกันมาตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเข้าสู่วัยนิสิตนักศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสมรรถภาพมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญา ประการที่สอง เป็นความสามารถทางด้านร่างกายและประการสุดท้าย เป็นความสามารถทางด้านสังคม การรวบรวมความสามารถทั้งสามด้านที่มีความสัมพันธ์กันและนำออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพจนกระทั่งประสบผลสำเร็จสูงสุด

คือ ความตั้งใจจริงของนักศึกษา ฉะนั้นนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทั้งสามประการ เพราะการพัฒนาความสามารถนี้จะทำให้นักศึกษาสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตลอดจนทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

2. การพัฒนาอารมณ์ (Managing Emotion) นิสิตนักศึกษามีปัญหาด้านการควบคุมตนเอง (Self-concept) เป็นอันดับแรกในการ เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาแซนฟอร์ด (Sanford, 1962) ได้กล่าวถึงนิสิตนักศึกษาว่า เป็นพวกที่ต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีแรงผลักดันที่รุนแรงและกระตือรือร้นต่อการลงโทษ มีความขัดแย้ง เรื่องคุณธรรม ชอบแสดงออก มีปัญหาซับซ้อนใจ ปัญหาเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คุณค่า เอกลักษณ์ ความต้องการห่างจากพ่อแม่ ต้องการเข้าสู่กลุ่มเพื่อน มีความขัดแย้งในตนเอง ความอิสระที่จะคิดและแสดงอารมณ์ การจัดการอารมณ์ได้นั้นมีพื้นฐานมาจากการรู้จักควบคุมสภาวะจิตใจของตนเอง เป็นสำคัญ และนิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้รู้จักการจัดการอารมณ์ของตนเองได้ จะสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม รับรู้ในความรู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ ได้

3. การพัฒนาความ เป็นตัวของตัวเอง (Becoming Autonomous) นิสิตนักศึกษา เป็นวัยที่มุ่งไปสู่การเป็นตัวของตัวเอง ทั้งตนเอง การเป็นตัวของตัวเอง คือความมีสภาพจิตใจที่มั่นคงแน่นอน สามารถดำเนินการและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ การบรรลุถึงความเป็นตัวของตัวเองนี้ ต้องอาศัยความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ การยอมรับในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่น สามารถกำหนดวิถีชีวิตตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างเข้มแข็ง

4. การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ (Establishing Identity) การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาขึ้นอยู่กับแนวทางการพัฒนาด้านความมีประสิทธิภาพ อารมณ์ และการเป็นตัวของตัวเอง ไวท์ (White, 1958) กล่าวว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ตัวบุคคลที่รู้สึกว่าจะกำลังจะเป็นอะไร สำนึกที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองเกิดจากการรวมเอาความรู้สึกทั้งทางร่างกาย จินตนาการ ภาพพจน์ ความทรงจำ อันต่อเนื่อง เข้าด้วยกัน การพัฒนาความมีเอกลักษณ์เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับทัศนคติ ความต้องการทางกายภาพ บุคลิกลักษณะและการแสดงออกทางเพศของตนและพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

5. การพัฒนาความมีอิสระในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Freeing Interpersonal Relationship) การพัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทำให้นิสิตนักศึกษา เกิดอิสระในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้อื่นดังที่ ไวท์ (White, 1958) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันจะทำให้เกิดภาวะคลายความวิตกกังวล ลดการต่อต้าน เป็นธรรมชาติมากขึ้น อมยิ้มใจ มีไมตรีมากขึ้น ตลอดจนเคารพนับถือซึ่งกันและกันมากขึ้น บุคคลที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้อื่นได้ย่อมเป็นบุคคล ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

6. การกำหนดเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน (Clarifying Purposes) นิสิตนักศึกษา ล้วนเป็นผู้มีพลังแต่ขาดจุดมุ่งหมาย นิสิตนักศึกษาจำนวนมากที่ไม่รู้ว่าตนเองกำลังจะเดินทางไป ในทางไหน ตัวเองคือใคร กำลังจะเป็นอะไร อยู่ที่ไหน ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนใน 3 ลักษณะคือ ความสนใจและการวางแผนงานด้านอาชีพ ด้านนันทนาการและด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ทั้งสามลักษณะควรได้รับการพัฒนาโดยการวางแผนและการจัดลำดับความสำคัญที่บูรณาการ เพื่อจะทำให้วิถีชีวิตของนิสิต นักศึกษาดำเนินไปสู่ทิศทางที่ดีและมีความหมาย นิสิตนักศึกษาจะสามารถวางวัตถุประสงค์ของตนเองอย่างชัดเจนได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ

7. การพัฒนาบูรณาการ (Developing Integrity) การพัฒนาด้านนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการพัฒนาเอกลักษณ์และการพัฒนาจุดมุ่งหมายในชีวิต การพัฒนาบูรณาการ ประกอบด้วย การสร้างคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การสร้างค่านิยมทางบุคลิกภาพและการกำหนดความเหมาะสมพอดี นิสิตนักศึกษาเมื่อเข้ามาใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาควรได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้านให้ครบถ้วน ถึงแม้ว่าจะเป็น การเริ่มต้น แต่เป็นการ เริ่มต้นที่ถูกต้องและเสริมสร้างการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลของการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยมีคุณค่าของบุคลิกภาพ เป็นจุดยืน ซึ่งเป็นการบูรณาการคุณลักษณะทุกด้านของบุคคล (Chickering, 1974: 8-19)

จากความสำเร็จในการที่ต้องพัฒนานักศึกษาและจากแนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำประกอบกับทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาทั้ง 7 ด้านของ ชิคเกอร์ริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนาสมรรถภาพ (Achieving Competence) การพัฒนาสมรรถภาพ มีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญา ประการที่สอง เป็นความสำคัญทางด้านร่างกายและประการสุดท้าย เป็นความสามารถทางด้านสังคม การรวบรวมความสามารถทั้งสามด้านที่มีความสัมพันธ์กันและนำออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งประสบผลสำเร็จสูงสุด คือ ความตั้งใจจริงของนักศึกษา ฉะนั้นนักศึกษาคควรได้รับการพัฒนาทั้งสามประการ เพราะการพัฒนาด้านสมรรถภาพ จะทำให้นักศึกษาสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นอย่างดี ตามที่สถาบันจะพัฒนาให้นักศึกษามรรลุถึงสมรรถภาพนั้น ต้องคำนึงถึงสติปัญญา เพราะสติปัญญาของคนในช่วงวัยรุ่นนี้จะสามารถคิดหรือรับรู้ตลอดจนเก็บสะสมสิ่งต่าง ๆ ไว้ได้ อย่างมากมาย เพียเจต์ (Piaget, อ้างถึงใน ปราณี รามสูต 2529: 42) กล่าวว่า สติปัญญาของวัยรุ่นทั่วไปนั้นจะพัฒนาจากขั้นตอนของพัฒนาการทางสติปัญญาระดับพื้นฐาน 3 ระดับคือ ระดับประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหวโดยอัตโนมัติ ระดับความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการและระดับคิดปฏิบัติการด้วยรูปธรรม สติปัญญาของวัยรุ่นทั่วไปจะมีความคิดได้อย่างมีระเบียบ สร้างสมมุติฐาน ในปัญหาต่าง ๆ ได้ สามารถจำแนก วิเคราะห์และเปรียบเทียบทฤษฎีต่าง ๆ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ แนวคิดต่าง ๆ ได้ดี ลักษณะที่เห็นได้ชัดว่าวัยรุ่นมีสติปัญญาแตกต่างไปจากวัยเด็กก็คือ

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์ได้หลายแง่มุมขึ้น
2. ลักษณะการคิดมักเป็นแบบ Deductive คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยเหตุผลมากขึ้นซึ่งเป็นการคิดแบบวิทยาศาสตร์
3. ในการแก้ปัญหาทั่ว ๆ ไป วัยรุ่นมักจะคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อแสวงหาคำตอบโดยอาศัยกฎ เกณฑ์หรือข้อสรุปต่าง ๆ

นอกจากการพัฒนาทางด้านสติปัญญาแล้วนั้น ต้องคำนึงถึงการพัฒนาทางด้านสุขภาพ เพราะสุขภาพคือ ความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจรวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี (องค์การอนามัยโลก อ้างถึงใน สุชาติ โสมประยูร 2525: 1) สถาบันควรคำนึงถึงการ จัดการบริการด้านพลศึกษาเพื่อปูพื้นฐานด้านความสมบูรณ์ แข็งแรง สุขนิสัย และความรู้เกี่ยวกับการพลศึกษา เพื่อให้นักศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญของชาติที่พร้อมทั้งกำลังกายและกำลังความคิด เป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติต่อไป (ฟอง เกิดแก้ว 2525: 40) นอกจากนี้ ชิดพงษ์ ไชยวสุ (2528: 95) ได้กล่าวถึงการดำรงรักษาสุขภาพกายให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ นั้นจำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายอยู่เสมอ นั่นคือ ต้องมีความแข็งแรง ความ คล่องแคล่วว่องไว อึดทน ไม่พิการและมีความต้านทาน โรคภัยไข้เจ็บและการออกกำลังกาย แบบต่าง ๆ จึง เป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดของการ เสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย นอกจากมี สติปัญญาดีและสมรรถภาพทางกายดีแล้วนั้น การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลก็มีความสำคัญยิ่ง มนุษย์ย่อมจะอยู่โดยปราศจากผู้อื่นมิได้ ฉะนั้นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข จึงต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ดังที่ บัสคาเกลีย (Buscaglia, อ้างถึงใน Ellenson 1982: 10) กล่าวว่า มนุษย์เรานั้นต้องการผู้อื่น เสมอตั้งแต่วัย เด็กจนกระทั่งวัยชรา เพื่อที่จะ รักและได้รับความรัก ถ้าปราศจากความรักเราคง เหมือนกับทารกที่ถูกทิ้งไว้ตามลำพัง ซึ่งจะทำการ เจริญเติบโตและการพัฒนาหยุดชะงัก ส่วนแคปแลน (Caplan อ้างถึงใน Greenblatt and Others 1982: 977-978) กล่าวว่า สังคมสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของ มนุษย์ เพราะสังคมทำให้เรามีผู้สนทนาด้วย ให้ความรักและความพึงพอใจต่อกัน มีความเชื่อถือและ ไว้วางใจกัน การได้มีส่วนร่วมในสังคมช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้สึก เป็นตัวของตัวเอง มีความ เชื่อมั่นในตัวเอง รู้สึกตัวเองมีคุณค่านอกจากนั้นยังช่วยรักษาเสริมสร้างสภาพจิตใจอีกด้วย ฉะนั้น นักศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาด้านสังคมไปพร้อมกับการพัฒนาทางกาย อารมณ์ และสติปัญญา ซึ่งช่วงวัยรุ่นนี้ต้องการการยอมรับจากสังคม ต้องการแต่งกายตามแฟชั่นนิยม และถ้าไม่ได้รับการ ชักชวนจนเกินไปตลอดจนได้รับคำชี้แจงให้เกิดความเข้าใจ วัยรุ่นก็จะได้คิดและเลือกพฤติกรรม ที่เหมาะสมกับสังคมได้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม 2527: 102-103)

2. การพัฒนาอารมณ์ (Managing Emotion) อารมณ์ของมนุษย์เป็นภาวะที่เกิดจาก การรวมกันขององค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งเร้าภายนอก (Stimulus Factors) ที่ส่งผลต่อระบบความรู้สึกของบุคคล องค์ประกอบด้านสรีระ (Physiological Factors) ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของบุคคลและองค์ประกอบ

ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Factors) เกี่ยวข้องกับความจำและประสบการณ์
ในอดีตของบุคคลซึ่งมีผลต่อการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (Hilgard, Atkinson &
Atkinson 1979: 335)

อารมณ์เป็น เรื่องของวุฒิภาวะที่ส่งผลให้บุคคลมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่
คล้ายคลึงกันในแต่ละระดับ อายุ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นจะประสบปัญหา เรื่องการ
ควบคุมตนเอง (Self-concept) เป็นอันดับแรกในการเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาซึ่ง แซนฟอร์ด
(Sanford, 1962) ได้กล่าวถึงนิสิตนักศึกษาเป็นพวกที่ต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีแรงผลักดัน
ที่รุนแรงและมีปฏิกริยาต่อการลงโทษ มีความขัดแย้งเรื่องคุณธรรม ชอบแสดงออก มีปัญหา
คับข้องใจ ปัญหาเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คุณค่า เอกลักษณะ ความต้องการ
ห่างจากพ่อแม่ ต้องการเข้าสู่กลุ่มเพื่อน มีความขัดแย้งในตนเอง ความอิสระที่จะคิดและแสดง
อารมณ์ การพัฒนาอารมณ์ได้นั้นต้องมีพื้นฐานมาจากการรู้จักควบคุมสภาวะจิตใจของตนเอง
เป็นสิ่งสำคัญและนิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้รู้จักจัดการอารมณ์ของตนเอง เพื่อสามารถ
อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม รับรู้ในความรู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ ได้ เนื่องจากสุขภาพกายและ
สุขภาพจิต เป็นของคู่กัน มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันดังคำกล่าวที่ว่า "จิตที่สั่นไหวแจ่มใส
ย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์" ดังนั้นการพัฒนาให้นักศึกษาสามารถจัดการอารมณ์ได้ควรส่งเสริมให้
นักศึกษามีสุขภาพจิตดีซึ่ง สุนันท์ พิพัฒน์เพ็ญ (2528: 105) ได้เสนอแนะว่า ควรฝึกให้นักศึกษา
รู้จักรักงาน ไม่ให้มีเวลาว่างมากเกินไป แนะนำส่งเสริมให้รู้จักตนเอง จัดกิจกรรมกลุ่มให้
นักศึกษาได้ทำงานร่วมกัน จัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เข้าร่วมอยู่เสมอและ
ยกย่องเมื่อกระทำสิ่งที่ดีและมีความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมแรงใจ อารมณ์ของคนเรา
ย่อมจะมีหลายประเภท และแสดงออกตามพฤติกรรมที่แตกต่างกัน พลูทซิก (Plutchik
1980 b: 70-78) ได้แบ่งอารมณ์พื้นฐานออกเป็น 8 ประเภทโดยอาศัยรวบรวมจากการศึกษา
เกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองและนักวิจัยอื่น ๆ และข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งการแบ่งอารมณ์ตามที่
กล่าวมานี้ แสดงถึงความคงที่ภายในและครอบคลุมอารมณ์ต่าง ๆ ตลอดจนบุคลิกภาพของบุคคล
ได้เป็นอย่างดี อารมณ์ดังกล่าว ได้แก่ กลัว ประหลาดใจ เศร้า ขยะแขยง โกรธ คาดหวัง
(Anticipation) สนุกสนาน และยอมรับ (Acceptance) นอกจากนี้จะเห็นการแสดงออก
ทางอารมณ์ของบุคคล เมื่อปะทะสัมพันธ์กับบุคคลต่างสถานภาพและต่างสภาพการณ์ทางสังคมซึ่ง
จะแสดงให้เห็นถึงความวุฒิภาวะทางอารมณ์ของบุคคล ดังที่ วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (ใน
ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, บรรณาธิการ 2529) กล่าวว่า การวัดว่าผู้ใดเป็นผู้ใหญ่หรือไม่นั้นดูได้
จากการควบคุมอารมณ์ของผู้นั้น ผู้ที่เรียนเก่ง สติปัญญาดีแต่ไม่สามารถระงับอารมณ์ต่าง ๆ ได้แล้ว

นั้น นอกจากจะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตแล้วยังทำให้บุคคลรอบด้านสับสนวุ่นวายไปด้วย ดังนั้นสถาบันจึงมีหน้าที่ในการสร้างนิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี เข้าใจถึงวิธีการรักษาอารมณ์ของตน ซึ่งจะทำให้ นักศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นได้เป็นอย่างดี

3. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Becoming Autonomus) นิสิตนักศึกษาเป็นวัยที่มุ่งไปสู่การเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเอง การเป็นตัวของตัวเองคือ ความมีสภาพจิตใจที่มั่นคง แน่นนอน สามารถดำเนินการและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ การบรรลุถึงความเป็นตัวของตัวเองนี้ต้องอาศัยความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ สื่อ การยอมรับในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่น สามารถกำหนดวิถีชีวิต ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่าง เข้มแข็งซึ่ง มุกดา สุขสมาน (2528: 138-139) กล่าวว่า การรู้จักตนเอง ยอมรับตัวเอง มีความเชื่อมั่นต่อตนเอง รู้จักวิถีแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อรู้ข้อผิดพลาด มีพื้นฐานของความรักที่จะดูแลผู้อื่น การเสียสละตระหนักต่อความจริงต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมรอบตัวและสามารถจะทำให้เหมาะสมกับตนเองจะทำให้ เป็นผู้มีความสุขและสุขภาพจิตดีที่เข้าใจถึงความเป็นจริง การเป็นตัวของตัวเองนั้น นิสิตนักศึกษาต้องกล้าแสดงออก กล้าพูดอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจ และสามารถสร้างความสนิทสนมต่อผู้อื่นได้ เมลวิน (Melvin 1975: 340) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมกล้าแสดงออกว่า เป็นการกล้าแสดงออกที่เป็นการเปิดเผยตนเองให้ทราบว่าตนคือใคร มีความคิดและความรู้สึกอย่างไร นิสิตนักศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองรวมทั้งความสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความเชื่อและความรู้สึกออกมาได้โดยตรงในวิถีทางที่ให้ความนับถือในสิทธิของผู้อื่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ซานสเบอรี (Sansbury 1974: 118) ที่ได้กล่าวว่า พฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงออกทางความคิดและความรู้สึกอย่างมีประสิทธิภาพที่ประกอบด้วยทักษะการพูด น้ำเสียง และที่ไม่เป็นคำพูด

สรุปได้ว่า นักศึกษาเมื่อเจริญเติบโตจนถึงวัยที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา ควรได้รับการพัฒนาให้ เป็นบุคคลที่มีความกล้าในทางที่ถูกต้อง มีความเป็นตัวของตัวเอง เลือกสิ่งที่จะต้องเหมาะสม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม

4. การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ (Establishing Identity) การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาขึ้นอยู่กับแนวทางการพัฒนาด้านความมีประสิทธิภาพทางอารมณ์ และ การเป็นตัวของตัวเอง ไวท์ (White, 1958) กล่าวว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ตัวบุคคลที่รู้สึก ว่ากำลังจะเป็นอะไร สำนึกที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองเกิดจากการรวมเอาความรู้สึกทั้งทาง

ร่างกาย จินตนาการ ภาพพจน์ ความทรงจำอันต่อเนื่อง เข้าด้วยกัน การพัฒนาความมีเอกลักษณ์
 เกี่ยวข้องโดยตรงกับทัศนคติ ความต้องการทางกายภาพ บุคลิกลักษณะและการแสดงออกทาง
 เพศของคนตลอดจนพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมด้วย เมอร์ฟี (Murphy 1958) กล่าวว่า
 เอกลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาจะแสดงออกตามวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา กฎเกณฑ์ของสถาบัน
 การแสดงออกทางเพศ การแต่งตัวและค่านิยมต่าง ๆ สำหรับค่านิยมนั้น มานน์ (Mann 1966:
 114) มีความเห็นว่าเกิดจาก การเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากการเลียนแบบ (Identification)
 ของ เด็กที่เลียนแบบบิดามารดาและบุคคลสำคัญสำหรับเด็ก จึงกล่าวได้ว่า ค่านิยม เป็นความเชื่อ
 อย่างหนึ่งซึ่งอาจวัดได้จากการชอบหรือไม่ชอบในแต่ละเหตุการณ์ ส่วนบุคลิกภาพนั้น แบบสำรวจ
 บุคลิกภาพที่ได้รับการยอมรับกันอย่างมากคือ แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ ของ แฮร์สัน จี
 กัฟ (Harrison G. Gough 1969) ซึ่งมีอยู่ 18 ลักษณะดังนี้

1. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance) เพื่อวัดลักษณะการเป็นผู้นำ ความมี
 อิทธิพลเหนือผู้อื่น ความมั่นใจตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ว่องไว จูงใจผู้อื่นได้
2. ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ (Capacity for Status) เพื่อวัด
 ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างฐานะทางสังคมให้กับตนเอง มีความทะเยอทะยาน
 มีความสนใจกว้างขวาง มีประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น
3. การชอบสังคม (Sociability) เพื่อวัดลักษณะบุคคลที่ชอบสมาคมและ
 มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคม
4. การวางตัวในสังคม (Social Presence) เพื่อวัดลักษณะบุคคลในการ
 วางตัวในสังคม รวมทั้งการแสดงออกในด้านส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นคนฉลาด
 กระตือรือร้น พุดเก่ง มีจินตนาการกว้างขวาง
5. การยอมรับตนเอง (Self Acceptance) เพื่อวัดลักษณะการประเมินค่า
 ของตนเองของบุคคล การยอมรับตนเองและความพร้อมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง
 เป็นคนก้าวร้าว กล้าพูด กล้าทำ เอาตัวเองเป็นหลัก มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
6. ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (Sense of Well-being) เพื่อวัด
 ลักษณะบุคคลที่มีความกังวลต่ำ ไม่ช่างบ่น เป็นคนตื่นตัวอยู่เสมอ มีความทะเยอทะยาน ทำงาน
 เพื่องาน

7. ความรับผิดชอบ (Responsibility) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคง มีประสิทธิภาพในการทำงาน ละเอียครอบคอบ มีการวางแผนก่อนทำงานและพึ่งตนเองได้
8. การเจริญวัยทางสังคม (Socialization) เพื่อวัดลักษณะความเจริญวัยทางสังคมของบุคคล การประเมินศักดิ์ศรีของตนเอง ความจริงใจและจริงจังต่อชีวิต มีความรับผิดชอบในหน้าที่
9. การควบคุมตนเอง (Self-Control) เพื่อวัดลักษณะการบังคับอารมณ์ ความอดทน การไม่เข้าข้างตนเอง สุขุม ซื่อสัตย์ หนักแน่น
10. ความอดทน (Tolerance) เพื่อวัดความเชื่อ ความเข้าใจ ทศนคติที่บุคคลมีต่อสังคมและลักษณะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความสามารถในการใช้ภาษา มีความสนใจกว้างขวาง
11. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น (Good Impression) เพื่อวัดลักษณะการแสดงออกของบุคคลที่ทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อื่น มีความพะวงต่อปฏิกิริยาของผู้อื่น ชอบสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
12. การวางตนตามเกณฑ์ของสังคม (Communality) เพื่อวัดลักษณะความสามารถของบุคคลที่มีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสังคมในทางที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ มีวาทศิลป์ มีสามัญสำนึก และการตัดสินใจที่ถูกต้อง
13. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น (Achievement-via-Confermance) เพื่อวัดลักษณะความสนใจและแรงจูงใจที่จะช่วยให้บุคคลสามารถประสบความสำเร็จ เมื่อปฏิบัติคนให้อยู่ในขอบเขตของสังคม มีความจริงใจ
14. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง (Achievement-via-Independence) เพื่อวัดความสนใจและแรงจูงใจที่บุคคลสามารถประกอบความสำเร็จในการเป็นตัวของตัวเอง การตัดสินใจด้วยตนเอง มีความพร้อมทางวุฒิภาวะ ฉลาดและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
15. ประสิทธิภาพทางปัญญา (Intellectual Efficiency) เพื่อวัดประสิทธิภาพทางความคิดของบุคคล ตื่นตัวในการทำงาน วางแผนก่อนทำงาน มีความกระตือรือร้น

16. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Psychological Mindedness)

เพื่อวัดลักษณะความสนใจของบุคคลที่จะเข้าใจในความรู้สึกนึกคิดและเหตุผลของคนอื่น ข้างสัง เกต มีความรู้สึกไว สนใจสิ่งแวดล้อม ข้างบุคคล มีเสน่ห์

17. ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility) เพื่อวัดลักษณะความสามารถใน

การปรับตัว การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและการแสดงออกของบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ขัน

18. ความมีลักษณะหญิง (Femininity) เพื่อวัดลักษณะของความเป็น

บุรุษหรือสตรี มีความสนใจในกิจกรรมสตรี อดทน อ่อนโยน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น (คัพพล เรียบร้อยเจริญ 2517)

สถาบันอุดมศึกษาควรได้พัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีรสนิยม มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดจนเกิดการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และความสัมพันธ์กับบุคคล เพื่อจะได้รู้จักเลือก สิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ถูกต้องในชีวิต

5. การพัฒนาความมีอิสระในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Freeing

Interpersonal Relationship) คือความสามารถในการเลือกคบคน รวมทั้งเรียนรู้ที่จะปรับจิตใจและพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่นิลิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาอย่างยิ่ง ดังที่ ไวท์ (White, 1958) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันจะทำให้เกิดภาวะคลายความวิตกกังวลลดการต่อต้าน เป็นธรรมชาติมากขึ้น อบอุ่นใจมีไมตรีมากขึ้น ตลอดจนเคารพนับถือซึ่งกันและกันมากขึ้นส่วน อิริคสัน (Erikson 1959) มีความเห็นว่า นิลิตนักศึกษาที่มีความแน่ใจในภาพพจน์เอกลักษณ์ของตนเอง จะพยายามหลบหนีจากเพื่อนแต่เมื่อใดมีความมั่นใจสูง นิลิตนักศึกษาจะเข้าสมาคมกลุ่มเพื่อน กลุ่มการต่อสู้ กลุ่มผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์และในด้านความรัก นักการศึกษาบางคนได้ศึกษา ถึงความแตกต่างของลูกคนรองและพบว่า ลูกคนโตจะได้รับความคาดหวังที่สูงจากพ่อแม่ ได้รับ ค่านิยมจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ อยู่ในสถานการณ์ที่ถูกทดลอง ทำให้กลายเป็นผู้มีความวิตกกังวลสูง ซึ่งมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองด้วย มหาวิทยาลัย ได้คำนึงถึงการพัฒนาด้านนี้เพื่อเอื้อให้นิลิตนักศึกษาได้พัฒนาอย่างถูกต้อง ในการดำเนินชีวิตของ บุคคลต้องมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างบุคคลซึ่ง ลอเออร์ และแฮนเดิล (Lauer & Handel

1977: 41) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งมีอิทธิพล ย้อนกลับต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ยศ สันตศิรี และคณะ (2527: 5) ได้วิจัยพบว่า การสร้างสัมพันธภาพของคนไทยคือ พยายามที่จะรักษาหน้าและภาพพจน์ในสายตาคู่อื่น ทั้งนี้ สอดคล้องกับลักษณะทางบุคลิกภาพของคนไทยที่มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นนั้นมักจะอยู่ในระดับผิวเผิน เป็นลักษณะที่เรียกว่าการปรุงแต่งทางสังคม พยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น หลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับการประจัญหน้าและยังพบว่าความพยายามที่จะรักษาหน้ายังมีความสอดคล้องกับลักษณะของการควบคุมตนเองได้ดี มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความไม่พอใจของตนเองได้ดี จะไม่แสดงความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจออกมาให้เป็นที่สังเกต คนไทยมักจะพยายามรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นไว้ ความรู้สึกที่ไม่พอใจนั้นอาจจะได้รับการระบายออกมาโดยการดัดแปลงเป็นเรื่องขำขันและพยายามปรับความเข้าใจกัน ในช่วงที่เป็นเด็กมักจะสนใจต่อการพัฒนาทักษะการคิดต่อมากนัก แต่พอเข้าวัยรุ่นตอนปลายทั้งชายและหญิงต่างก็เห็นความสำคัญของการสนทนาได้ตอบกับผู้อื่นมากขึ้นและสนใจชีวิตครอบครัวมากขึ้น ราชศรี ธรรมนิยม (2525: 232-233) กล่าวถึงบุคลิกภาพของเพื่อน ๆ ที่วัยรุ่นนิยมรับดังนี้ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว มีอารมณ์แจ่มใส อารมณ์ขัน มีความมั่นใจในตนเอง มีความคิดริเริ่ม เดิมใจที่จะเป็นมิตรกับผู้อื่น รูปร่างหน้าตา น่ารัก เรียบดี กีฬาเก่ง เสียสละ ฐานะดี ส่วนบุคลิกภาพของเพื่อน ๆ ที่วัยรุ่น ไม่ยอมรับคือ ขาดความคล่องแคล่วในสังคม วางตัวไม่เหมาะสมกับเพื่อน ๆ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขี้อาย ตีนกั่วสังคม เก็บตัว ถอยหนี อารมณ์รุนแรง เห็นแก่ตัว เรียบไม่เก่ง ฐานะไม่ดี

สรุปได้ว่า การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะมนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุขขึ้นอยู่กับการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ฉะนั้นสถาบันควรคำนึงถึงการสร้างสิ่งแวดล้อมและแนะแนวทางที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถสร้างมิตรได้ทุกขณะ

6. การกำหนดเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน (Clarifying Purpose) จุดมุ่งหมายในชีวิตของคนเป็นสิ่งที่เกิดจากความต้องการทางด้านสังคมจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากที่บ้าน สถานศึกษาและสังคมซึ่งทำให้จุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละคนต่างกันไป อาจจะเป็นแนวทางชีวิตที่ประสบความสำเร็จหรือ เป็นแนวทางที่ล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับ การวางจุดมุ่งหมาย นิสิตนักศึกษา ล้วนเป็นผู้มีพลังแต่ขาดจุดมุ่งหมาย นิสิตนักศึกษาจำนวนมากที่ไม่รู้ว่าตนเองกำลังเดินทางไปไหน ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องได้รับการพัฒนา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

ใน 3 ลักษณะคือ ความสนใจและการวางแผนงานด้านอาชีพ ด้านนันทนาการและด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ทั้งสามลักษณะควรได้รับการพัฒนาโดยการวางแผนและการจัดลำดับความสำคัญที่บูรณาการเพื่อจะช่วยให้วิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษาดำเนินไปสู่ทิศทางที่ดีและมีความหมาย นิสิตนักศึกษาจะสามารถวางวัตถุประสงค์ของตนเองอย่างชัดเจนได้นั้นก็ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบซึ่ง วิทย วิตทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก (2525: 36-37) กล่าวว่า ความรับผิดชอบจะควบคู่กันไปกับหน้าที่ซึ่งจะต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจของตนให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ด้วยความเพียรพยายามและยอมรับผลของการกระทำนั้น โดยเต็มใจไม่หลีกเลี่ยงมหาวิทยาลัยควรพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ เพื่อจะได้เป็นบุคคลที่สามารถวางวัตถุประสงค์ของตนเองได้อย่างแจ่มชัด การที่เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบนั้นย่อมจะทำให้ผู้อื่นเกิดความไว้วางใจ กล่าวมอบหมายงานให้ทำ เพราะเชื่อมั่นได้ว่าจะทำได้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ จุดมุ่งหมาย หมายถึง สิ่งที่เราต้องการจะเป็น ต้องการจะมีหรือต้องการสัมฤทธิ์ผลและจุดมุ่งหมายในชีวิตของบุคคลก็รวมไปถึง สิ่งที่เกิดจากความต้องการทางด้านสังคม จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ จากบ้าน สถานศึกษา จากสังคมที่ทำให้จุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป เนื่องจากการเรียนรู้และการรับรู้ที่แตกต่างกัน การกำหนดแนวทางและวางรากฐานชีวิต ในอนาคตของแต่ละบุคคลจึง เป็นจุดมุ่งหมายชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ถ้านิสิตนักศึกษามีการศึกษาถึงจุดมุ่งหมายในชีวิตก็ย่อมจะทำให้สามารถวางแผนของชีวิต การวางแผนในอนาคตที่มีโอกาสพลาดได้น้อยที่สุด

7. การพัฒนาบูรณาการ (Developing Integrity) การพัฒนาด้านนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการพัฒนาเอกลักษณ์และการพัฒนาจุดมุ่งหมายในชีวิต การพัฒนาบูรณาการประกอบด้วย การสร้างคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การสร้างค่านิยมทางบุคลิกภาพและการกำหนดความเหมาะสมพอดี นิสิตนักศึกษา เมื่อ เข้ามาใช้ชีวิต ในสถาบันอุดมศึกษาควรได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้านให้ครบถ้วน ถึงแม้ว่าจะเป็น การเริ่มต้น แต่เป็นการเริ่มต้นที่ถูกต้องและเสริมสร้างการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลของการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยมีคุณค่าของบุคลิกภาพเป็นจุดยืน ซึ่งเป็นการบูรณาการคุณลักษณะทุกด้านของบุคคล ดังที่ ไอแซงค์ (Eysenck 1972: 16) กล่าวว่า สัมฤทธิ์ผลคือความสำเร็จจากการทำงานที่อาศัยความพยายามและความสามารถทางสมอง ร่างกายและการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้นนิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนา เพื่อให้มี ความเป็นมนุษย์ที่มีค่า มีบุคลิกภาพและสามารถกำหนดความเหมาะสมพอดีเข้าด้วยกัน บุคลิกภาพ

นั้นหมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยรูปแบบความคิด ความรู้สึก นิสัย ทักษะให้
เห็นถึงลักษณะของบุคคลนั้นได้ (Marvis Hiltunen Biesanz and John Biesanz 1973:
324) การพัฒนาบุคลิกภาพนั้นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนิสิต
เอง บุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับการณ์ที่บุคคลรับรู้และตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม
รอบตัวเอง นอกจากนี้ค่านิยมก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่ง ฟินิกซ์
(Phinix 1958: 49) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ชนิดคือ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม
ค่านิยมทางความจริง ค่านิยมทางจริยธรรม ค่านิยมทางสุนทรียภาพ ค่านิยมทางศาสนา นอกจากนี้
อาจจะรวมถึงค่านิยมทางวิชาการ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ และค่านิยมทางการปกครองด้วย

การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวความคิดที่ได้กล่าวมานั้นมุ่งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษา
ได้พัฒนาในทุก ๆ ด้านเพื่อจะได้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า เป็นผู้ใหญ่ที่สามารถเป็นพลังทางสติ
ปัญญา ทางสังคม และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างเต็มความสามารถ

จากแนวทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ ชิคเกอร์ริง (Chickering) จะเห็นได้ว่า
สถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องตระหนักถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้
เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ ให้สมกับที่นิสิตนักศึกษาคือผู้ที่กำหนดอนาคต
ของประเทศให้เจริญก้าวหน้าและสามารถดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
วิทยาลัยพลศึกษากับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

กระทรวงธรรมการได้เริ่มตั้งสถานศึกษาวิชาพลศึกษาสำหรับครูขึ้น เป็นครั้งแรกเรียกว่า
"สโมสรกายบริหาร" ณ สามีคยาจารย์สมาคม โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ต่อมาปี พ.ศ. 2456
ได้จัดตั้งสถาบันฝึกหัดครูพลศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก เรียกว่า หอพลศึกษากลาง ซึ่งมีความมุ่งหมาย
เพื่อส่งเสริมกีฬาทุกชนิด ตลอดจนผลิตครูออกไปสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ใน พ.ศ. 2462
ได้มีการปรับหลักสูตรใหม่และสร้างโรงเรียนพลศึกษากลางขึ้นในเวลาเดียวกัน โดยให้ครูที่สอนทาง
พลศึกษาได้เรียนเพื่อเลื่อนวิทยฐานะโดยกำหนดเกณฑ์ของหลักสูตรดังนี้ ผู้สอบได้ 2 ชุดได้ พลศึกษาตรี
ผู้สอบได้ 3 ชุดได้ พลศึกษาโทและผู้สอบได้ 4 ชุดได้ พลศึกษาเอก ต่อมา พ.ศ. 2475 รัฐบาล
ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาฉบับแรก วิชาพลศึกษาจึงได้เป็นองค์หนึ่งของแผนการศึกษาชาติ
(กระทรวงศึกษาธิการ ม.ป.ป.: 118-119) ในปี พ.ศ. 2476 ได้จัดตั้งกรมพลศึกษาขึ้น เพื่อ
ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมครูที่จะไปสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อผลิตครูพลศึกษา

ให้มากขึ้นในการออกไปดำเนินการกิจให้สัมฤทธิ์ผล ตามแผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ. 2477 การผลิตครูพลศึกษาจึงเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2478 กรมพลศึกษาได้สร้างอาคารเรียนของโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาชั้นใหม่ ในกรีฑาสถานแห่งชาติ ได้จัดให้เป็นสถานที่ให้การอบรมทางกายบริหารแก่นักเรียน ในปี พ.ศ. 2498 กรมพลศึกษาได้ตั้งวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นแทนโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาเดิม โดยการปรับปรุงหลักสูตรจากสองปีเป็นหลักสูตรสี่ปี เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ต่อมาความต้องการครูทางด้านพลศึกษามีมาก ทำให้ต้องมีการขยายวิทยาลัยพลศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาคในปี 2514 ได้จัดตั้งครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ ต่อจากนั้นได้ขยายไปจัดตั้งตามภูมิภาคต่าง ๆ ทุกภาคของประเทศ (กรมพลศึกษา 2525: 13) ปัจจุบันวิทยาลัยพลศึกษาทั้งหมด 17 แห่งได้แก่

วิทยาลัยศึกษาภาคเหนือ

1. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย
3. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง
4. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

วิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง

1. วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ
2. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี
3. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง
4. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
5. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

วิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
2. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี
3. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
4. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

วิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้

1. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา
2. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร
3. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่
4. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรัง

วิทยาลัยพลศึกษามุ่งผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อไปทำหน้าที่ในการพัฒนาทางด้านการศึกษา สังคม ประเทศชาติ และส่งเสริมให้พลเมืองซึ่งเป็นทรัพยากรของประเทศมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง เป็นกำลังที่สำคัญของประเทศ ซึ่ง กรมพลศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการผลิตครูพลศึกษาไว้ดังนี้ คือ มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำและส่งเสริมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย การรักษาความปลอดภัยและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพและบุคลิกภาพอยู่เป็นนิจ เป็นผู้มีความประพฤติดี มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา และจรรยาบรรณในวิชาชีพ รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นและสอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมตลอดจนเป็นผู้ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย (กรมพลศึกษา 2529: 1) วัตถุประสงค์นี้จะเป็นไปได้ต้องเกิดจากสถาบันที่จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษา ปัจจุบันนี้มีการแข่งขันในสังคมและเศรษฐกิจ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย กรมพลศึกษา จึงเห็นสมควรพัฒนามาตรฐานการผลิตครูพลศึกษาให้เป็นบุคคลที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เพื่อเตรียมตัวรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต ให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน (กรมพลศึกษา 2529: 3) จวกรายงานการสัมมนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตครูพลศึกษาในอนาคต เย็นฤดี วงศ์พูน (2529: 74-78) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาในระยะที่ 6 กับวิทยาลัยพลศึกษาในอนาคตว่า วิทยาลัยพลศึกษาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ปริมาณการผลิตลดลงและควรเพิ่มบุคลากรพลศึกษาทางด้านอื่น ๆ ให้มากขึ้นและควรจะเน้นเรื่องการพัฒนาด้านคุณภาพของบุคลากรและนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาซึ่งอยู่ในแผนงานการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพ พลานามัยและสอดคล้องกับแผนของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันอีกด้วย ดังนั้นแผนพัฒนาจึงควรยึดแนวความคิดดังนี้

1. แนวความคิดในเรื่องคุณภาพของบุคลากรในวิทยาลัยพลศึกษา จะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพทำให้เป็นที่เชื่อถือของสังคม

2. แนวความคิดด้านการบริการสังคม เกี่ยวกับผลงานที่ออกสู่ประชาชน เนื่องจากวิทยาลัยพลศึกษามีจำนวนนักศึกษาลดลง เห็นสมควรให้มีโครงการบริการชุมชนให้มากทั้งทางด้านวิชาการ แนวความคิดและงานบริการทางการกีฬาอื่น ๆ

3. แนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตร เป็นที่ยอมรับของสังคมและตลาดแรงงาน สามารถสร้างงานได้เอง

4. แนวความคิดในการสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรในวิทยาลัยพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ให้เป็นบุคคลที่สามารถพึ่งตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีใน 4 ด้านคือ มีจริยธรรม มีปัญญา มีพละนาถัยและทำงานเป็น จรรยาพร ธรรมินทร์ (2529: 133-134) ได้กล่าวถึงแผนการพัฒนายวิทยาลัยพลศึกษา ในส่วนของนักศึกษาในแผนพัฒนาระยะที่ 6 ที่วิทยาลัยจะต้องรับไว้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. โครงการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา สื่อ และกระบวนการเรียนการสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยพลศึกษา

2. โครงการส่งเสริมการแนะแนว เพื่ออาชีพ

3. โครงการประสานระบบการแนะแนว

4. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการแนะแนว

5. โครงการอาสาพัฒนาของวิทยาลัยพลศึกษา

6. โครงการจัดกิจกรรมในวันสำคัญของท้องถิ่น

7. โครงการแข่งขันกีฬาวิทยาลัยพลศึกษา

8. โครงการฝึกอบรมและพัฒนาครูอาจารย์

9. โครงการวัดผลและประเมินผลมาตรฐานคุณภาพการเรียนการสอน

วิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยพลศึกษา

10. โครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้

11. โครงการพัฒนาหลักสูตรวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยพลศึกษา

12. โครงการส่งเสริมและพัฒนาจัดบริการทางห้องสมุดในวิทยาลัยพลศึกษา

เป้าหมายที่สำคัญของอุดมศึกษา คือ การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้บรรลุถึงความเจริญขั้นสูงสุด โดยพยายามจัดสิ่งแวดลอมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อความสำเร็จในชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาและนำมาประมวลไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลการศึกษากการพัฒนา นักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาดังต่อไปนี้

ทวีศักดิ์ ศูนย์กลางและคณะ (2526: ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพทางกายของนักศึกษาวิตถาลัยพลศึกษาทั่วประเทศเมื่อแรกเข้าศึกษา พบว่า นักศึกษาวิตถาลัยพลศึกษาทั่วประเทศทั้ง ชาย-หญิง มีสมรรถภาพทางกายเมื่อแรกเข้าศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจคือ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ นักศึกษาในสถาบันที่ผลิตครูทางพลศึกษาและนักศึกษาวิตถาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปางซึ่งเป็นตัวแทนวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือทั้ง ชาย-หญิง มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยเกือบทุกรายการ

คลาก (Clarke, H.H., 1967) ได้ศึกษาถึงการสร้างสมรรถภาพทางกายพบว่า การสร้างสมรรถภาพทางกายทำได้โดยสร้างความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อ ความทนทานของระบบไหลเวียนของโลหิตและระบบหายใจ ซึ่งทำได้โดยการออกกำลังกาย อาจเป็นการเล่นกีฬา การบริหารกาย การฝึกซ้อมกิจกรรมประจำวัน

ในปี พ.ศ.2527 ทวีศักดิ์ ศูนย์กลาง ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษาวิตถาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม รุ่นที่ 11 ภาคปกติ โดยประเมินคุณภาพด้านต่าง ๆ 4 ด้านรวม 40 ประการ จากอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และจากนักศึกษาเอง ผลปรากฏว่า นักศึกษามีคุณภาพด้านการสอน และด้านวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนด้านบุคลิกลักษณะ และด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์สูงและคุณภาพที่ได้รับการประเมินต่ำที่สุดในแต่ละด้านคือ รู้จักการใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล สำหรับด้านการสอน มีความรู้เกี่ยวกับวิชาทั่วไป และสามารถติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ ได้ สำหรับด้านวิชาการเป็นผู้ตรงต่อเวลา สำหรับด้านบุคลิกลักษณะ และความสามารถชักจูงบุคคลอื่นให้มาเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นได้

สมบูรณ์ ลิขิตยิ่งวรา (2525) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา ซึ่งสรุปความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูพลศึกษาว่า ครูพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษา ควรมีสมรรถภาพมากในด้านต่อไปนี้

ด้านความรู้ ครูพลศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่าพลศึกษาไม่ใช่เป็นการเล่นกีฬา แต่เพียงอย่างเดียว มีความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กดี

ด้านเทคนิควิธีสอนและการใช้อุปกรณ์ ครูพลศึกษาจะต้องจัดการสอน เป็นไปในลักษณะที่ให้นักเรียนแสดงออกและมีส่วนร่วมมากที่สุด รู้จักใช้แรงจูงใจในการสอน

ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ครูพลศึกษาจะต้องมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตน

ด้านสุขภาพ ครูพลศึกษาจะต้องมีความสมบูรณ์ทางร่างกายและหน้าที่ของร่างกาย ตระหนักในความสัมพันธ์ของวิชาพลศึกษาที่มีต่อสุขภาพทางกายและทางจิต

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูพลศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และชุมชน มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนครูและนักเรียนทุกคน

ด้านบุคลิกภาพ ครูพลศึกษาต้องมีความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว รู้จักเอาใจใส่รักษาความสะอาดร่างกายอยู่เสมอ

ด้านการปกครอง ครูพลศึกษาจะต้องมีความสามารถปฏิบัติตามการปกครองแบบประชาธิปไตย สามารถกระตุ้นนักเรียนให้มีการยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นได้ทันที่

ด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา ครูพลศึกษาจะต้องมีความสามารถสอนและเล่นกีฬาได้หลายอย่าง สามารถเป็นกรรมการตัดสินกีฬาโดยทั่วไปได้

ด้านการวัดและประเมินผล ครูพลศึกษาจะต้องเข้าใจหลักและวิธีการประเมินผลทางพลศึกษาอย่างดี สามารถวัดผลได้ด้วยการสังเกต สามารถประเมินผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้านการให้บริการ ครูพลศึกษาจะต้องมีความสามารถในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน สามารถแนะนำแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้เด็กได้

สุทัศน์ วรรณวิจิตร (2526: 114-116) ได้สรุปความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาซึ่งสรุปได้ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน มีข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ผู้สอนตรงต่อเวลาในการสอน นอกนั้นทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็น เหมือน ๆ กัน ว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่าเกณฑ์เฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์สูงกว่านักศึกษานั้น เป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ในวิทยาลัยพลศึกษาได้รับการศึกษาอบรมมาทางวิชาการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการสอน จึงตระหนักว่า คนในฐานะที่เป็นครูของครูควรมีบุคลิกภาพที่เป็นตัวอย่างที่ดีอย่างไร จึงทำให้อาจารย์เห็นความสำคัญของบุคลิกภาพของผู้สอน โดยเฉพาะการตรงต่อเวลาในการสอน อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

ด้านการเลือกใช้สถานที่และอุปกรณ์ ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่าทุกพฤติกรรมมีความสำคัญในเกณฑ์มากใกล้เคียงกัน โดยนัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าการเลือกใช้สถานที่และอุปกรณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งและถือเป็นสิ่งสำคัญในวิทยาลัยพลศึกษา ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างก็ตระหนักในเรื่องนี้ เป็นเพราะว่าลักษณะของการเรียนการสอนส่วนมากเรียนวิชาปฏิบัติ ฉะนั้นการสำรวจความพร้อมของสถานที่เรียน เช่น โรงยิม เน เซียม สนามฟุตบอล ก่อนจะทำการสอนอยู่เสมอ และผู้สอนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอน เช่น ลูกบอล หรือไม้แรคเกต อย่างเพียงพอ จึงมีความสำคัญในระดับมาก

ด้านปรัชญาของการสอน มีข้อที่นักศึกษาเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย คือ ผู้สอนช่วยผู้เรียนได้โต้แย้งถกเถียงจึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะของวิชาที่นักศึกษาเรียนในวิทยาลัยพลศึกษา เป็นวิชาปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนทำตามคำสั่งของผู้สอน ซึ่งส่วนใหญ่สอนโดยวิธีสาธิตและให้ทำตามหรือฝึกฝนทักษะตามแบบของการฝึก ฉะนั้นผู้สอนจึงไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้โต้แย้งถกเถียง โดยเฉพาะผู้เรียนเห็นว่าการโต้แย้งถกเถียงไม่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นทางปฏิบัติและต้องการความมีวินัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ดังกล่าว

ด้านการปฏิบัติการสอน มีข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ผู้สอนสาธิตและยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายอย่างชัดเจนจึงพอสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และมีประสบการณ์ในการสอนมามากย่อมตระหนักดีว่า การสาธิตและยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายอย่างชัดเจน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น จึงเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด ดังกล่าว

ด้านการมอบหมายงานให้ทำ ด้านการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการประเมินผล และ นำข้อมูลย้อนกลับ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ทั้งอาจารย์และนักศึกษา ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า พฤติกรรมทุกข้อมีความสำคัญมากอยู่ในระดับเดียวกัน

ด้านการควบคุมวินัยในการเรียน มีข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ผู้สอนเน้นในด้านความรับผิดชอบของผู้เรียน จึงพอสรุปได้ว่า ในสภาพการเรียนการสอนของวิทยาลัยพลศึกษาในปัจจุบัน นักศึกษาไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และ เพื่อเป็นการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้แก่นักศึกษา ซึ่งจะออกไปเป็นครูต่อไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุดดังกล่าว

ในปี พ.ศ.2526 รังสรรค์ สิกรักษา ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์พลศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษา" โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา จำนวน 616 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร และนักศึกษามีความเห็นที่อาจารย์พลศึกษาควรจะมีสมรรถภาพในด้านต่อไปนี้ในระดับสูงคือ

ด้านหลักสูตร การสอนและการประเมินผล อาจารย์พลศึกษาควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ ในความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพลศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษา และในหลักสูตรที่ตนสอน สามารถสอนและสาธิตทักษะให้นักศึกษาเข้าใจ มีความเข้าใจหลัก วิธีการประเมินผลทางพลศึกษา

ด้านวิชาการ อาจารย์พลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านพลศึกษามา โดยเฉพาะ จบการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความรู้และทักษะทางพลศึกษา

ด้านการปกครองและแนะแนว อาจารย์พลศึกษาควรจะสร้างเสริมและให้กำลังใจในการเรียนของนักศึกษา ให้คำปรึกษาแนะนำในปัญหาการเรียน และการปกครองชั้นเรียนโดยยึดหยุ่นตามสภาพการเรียนการสอน

ด้านการปฏิบัติหน้าที่พิเศษต่าง ๆ อาจารย์พลศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ในด้านให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการส่งเสริม เผยแพร่พลศึกษาในชุมชน

ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ อาจารย์พลศึกษาควรถือว่าการสอนพลศึกษาเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความกระตือรือร้นในการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อหน้าที่และอาชีพของตน มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อสูง

ด้านบุคลิกภาพ อาจารย์พลศึกษาควรมีสภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเข้มแข็งอดทน คล่องแคล่วว่องไว มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และตัดสินใจได้รวดเร็ว

ด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์พลศึกษาควรมีนิสัยและจิตใจที่เป็นมิตรที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีความรู้สึกเสียสละและมีน้ำใจนักกีฬา สามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาและอาจารย์ในวิทยาลัยได้

ด้านความรู้และทักษะทางกีฬา อาจารย์พลศึกษาควรมีความชำนาญและความเชี่ยวชาญในกีฬาบางประเภท มีประสบการณ์ในการจัดการแข่งขันและเป็นกรรมการในการแข่งขันกีฬาและกรีฑาต่าง ๆ มีความขยันฝึกซ้อมและค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเป็นผู้เล่นและผู้ดูกีฬาที่ดี

สามารถชาย จอมวิญญา (2527: 2) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " เหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง" พบว่า เหตุจูงใจในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ปรากฏตามลำดับค่าเฉลี่ยรวมจากมากไปหาน้อยคือ ด้านสุขภาพพลานามัย ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง ด้านความรักความถนัดและความสนใจต่อสาขาวิชาชีพพลศึกษา ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องและด้านความจำเป็นทางประการ ส่วนตัวแปรย่อยจากเหตุจูงใจด้านต่าง ๆ ที่เป็นเหตุจูงใจให้เข้ามาเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับคือ เป็นอาชีพสุจริต มีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกกำลังกาย ฝึกพลศึกษา และชอบเรียนวิชาพลศึกษา

ผลการเปรียบเทียบเหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527: ค-ฉ) ได้ศึกษาความเจริญของงานและพัฒนาการของนิสิต นักศึกษา และกระบวนการสอนที่มีผลต่อความเจริญของงานของนิสิตนักศึกษา ตลอดจนศึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่มีผลกระทบต่อความเจริญของงานของนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย 10 แห่งในประเทศไทย พบว่า

1. จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกด้าน ระหว่างนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน และในระหว่างชั้นปีด้วย ส่วนผลวิจัยโดยส่วนรวมมีดังนี้

1.1 ความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา

1.1.1 นิสิตนักศึกษาได้เลือกอาชีพแน่นอน รู้ว่าต้องการจะทำอะไรในชีวิต และทิศทางในการดำเนินชีวิต

1.1.2 ลักษณะทั่วไปในสังคม : นิสิตนักศึกษาไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ บิดามารดามีความเข้มงวดด้านระเบียบวินัย

1.1.3 ทักษะคอมพิวเตอร์ : นิสิตนักศึกษาว่ามหาวิทยาลัย เป็นสถาบันที่พัฒนาด้านฝึกหัดอาชีพ พัฒนาทักษะ และวิธีการอันนำไปสู่การประกอบอาชีพมากที่สุด และเห็นว่าควรเตรียมชีวิตสมรสและครอบครัว

1.1.4 กิจกรรม : นิสิตนักศึกษาจะ เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด คือ ด้านวิชาการ และเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การสอนเดินร่ำ

1.1.5 กิจกรรมด้านสังคม : นิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าการเรียนรู้อย่างไรในสังคมมากที่สุด

1.1.6 ความรับผิดชอบทางสังคม : นิสิตนักศึกษาเห็นว่าหน้าที่ของทุกคนคือการทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้มากที่สุด

1.1.7 การศึกษามีผลต่อความเจริญงอกงาม : นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยทำให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถในการหาเหตุผล การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ ที่น่าสังเกตคือ มหาวิทยาลัยทำให้นิสิตนักศึกษามีความซาบซึ้งศิลปวัฒนธรรมน้อยที่สุด

1.2 กระบวนการสอนที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษา

1.2.1 ลักษณะที่ได้พัฒนาในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ลักษณะที่ได้พัฒนา คือ มีความรู้ออกไปประกอบอาชีพได้ และมีความรับผิดชอบ

1.2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาความรู้ได้ดี

1.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติ นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า การให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอนและผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เรื่องที่เรียนทำให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ดี แต่การอภิปรายเรื่องที่เรียนด้วยกันเองจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้น้อยที่สุด

1.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เรื่องที่เรียน ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอนมีผลต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างดี

1.2.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ความสนใจในวิชาที่เรียน ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีการสอนของอาจารย์เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน

1.3 กิจกรรมนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาว่าทำให้พัฒนาความคิด และมีเหตุมีผลมากขึ้น ทำให้พัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

2. ผลจากการสัมภาษณ์

2.1 กิจกรรมนิสิตนักศึกษา

2.1.1 การเข้าร่วมกิจกรรม : ในรอบ 1 ปี นิสิตนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 1-9 ครั้งมากที่สุด รองลงมาคือ 20 ครั้งขึ้นไป

2.1.2 กิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย : นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมีส่วนพัฒนา และส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กิจกรรมด้านวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการศึกษาในสายวิชาชีพ การใช้เหตุผล ความเคลื่อนไหวทางการเรียน และเป็นประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด
- 2) กิจกรรมสันทนาการและค่ายอาสาสมัคร จะช่วยพัฒนาส่งเสริมบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ ความเสียสละ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ และพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่
- 3) กิจกรรมด้านพุทธศาสตร์และประเพณีจะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม ให้อัจฉกมารยาทในสังคม มีคุณธรรม และความประพฤติดีขึ้น
- 4) กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย พุทธศาสตร์ ประเพณี และดนตรีไทยจะช่วยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ให้ตระหนักในความเป็นคนไทย มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติเพิ่มขึ้น มีความภาคภูมิใจ และซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2.2 การเรียนการสอน

2.2.1 ปัจจัยในการเรียน : นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ทำให้สนใจการเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือ ผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็นกันเอง และกระตือรือร้นในการสอน

2.2.2 ปัญหาด้านการเรียนการสอน :

- 1) วิธีการสอนไม่ดี บรรยายไม่เป็น และน่าเบื่อ
- 2) นิสิตนักศึกษา เกียจคร้าน ง่วงนอน เบื่อ และขาดสมาธิ
- 3) ตำราและห้องเรียนไม่พอ

2.3 การศึกษาในมหาวิทยาลัยให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาเจริญงอกงาม

2.3.1 นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยทำให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การคบหาสมาคมกับผู้อื่น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3.2 บุคคลที่ทำให้ นิสิตนักศึกษา เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ

- 1) อาจารย์ทำให้ เปลี่ยนแปลงพัฒนาการ เจริญงอกงาม ในด้าน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้
- 2) รุ่นพี่ได้ เปลี่ยนแปลงอุดมคติ มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ
- 3) เพื่อนทำให้ เปลี่ยนแปลงด้านการคบหาสมาคมกับผู้อื่น
- 4) ตนเอง ทำให้มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น

ความสนใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการเมืองและการบริหารประเทศนั้น สมเจต อัครอด (2518: 71-73) ได้ศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครุพบว่า นักศึกษา ครูส่วนใหญ่เป็นผู้มองโลกในแง่ดีและมีความรู้สึกต่อมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม นักศึกษา เห็นว่า การอบรมสั่งสอนทางการเมือง การปกครองควรจะเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงนักศึกษาระดับสูง นักศึกษามีความเห็นว่ แหล่งที่ให้ความรู้ทางการเมือง การปกครองแก่นักศึกษามากคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หอสมุด อาจารย์ การได้วาที และการปาฐกถา

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจการนักศึกษา และอาจารย์ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ดังที่ ธงชัย วงศ์เสนา (2530: จ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้บริหาร และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดดำเนินการพัฒนานักศึกษาด้านสุขภาพกายและจิต ด้านสติปัญญา และความสามารถด้านอาชีพและด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดดำเนินการพัฒนา

นักศึกษาด้านสุขภาพกายและจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถ ด้านอาชีพและด้านบุคลิกภาพ ทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน ส่วนการให้ลำดับความสำคัญของการพัฒนานักศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา อันดับที่ 1 คือ แนวทางการพัฒนานักศึกษาด้านบุคลิกภาพและสังคม คุณธรรมและจริยธรรม

ในปีเดียวกัน บุญธรรม จิตโธสง ก็ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนานักศึกษาคือ การขาดเงินอุดหนุนนักศึกษาขาดความสนใจ กิจกรรมทางวิชาการและทางสังคม ผู้สอนขาดความสนใจในการพัฒนานักศึกษา ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เห็นว่า วิทยาลัยดำเนินการเพื่อพัฒนานักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถ ด้านอาชีพและด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับการให้ความสำคัญของแนวทางพัฒนานักศึกษานั้น ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ให้ความสำคัญทางด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตนักศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญ เพราะก่อนที่จะเจริญเติบโตไป เป็นผู้ใหญ่ที่มีสมรรถภาพทุก ๆ ด้านตามที่กล่าวมานั้น นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นบุคคลที่สังคมต้องการสามารถทำหน้าที่เป็นประชาชนที่ดี เป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ ฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อนิสิตนักศึกษาควรได้ศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนดำเนินการในการจัดการศึกษาจัดประสบการณ์และจัดสภาวะแวดล้อมที่จะ เอื้อต่อนิสิตนักศึกษาให้เกิดการพัฒนาจนกระทั่ง เป็นบุคคลที่มีสมรรถภาพสูงสุด มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ